

Organ al Comitetului Central al P.M.R.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚEVA!

Scînteia

Anul XXXIII Nr. 6090

Joi 28 noiembrie 1963

6 PAGINI - 30 BANI

Fiecare tonă de țitei, valorificată superior!

Colectivul rafinării Dărmănești a obținut în acest an realizări însemnate în domeniul valorificării superioare a țiteiului și al asigurării cu materie primă a Combinatului de caciuc sintetic Onesti.

Pentru a cunoaște experiența dobândită de colectivul întreprinderii petroliere în valorificarea superioară a țiteiului și sporirea producției de materie primă pentru industria petrochimică, recent corespondentul nostru pentru regiunea Bacău, N. Mocanu, a avut o discuție cu cîteva cadre tehnico-ingineresti din rafinării.

O DISCUȚIE CU CADRE TEHNICO-INGINEREȘTI DE LA RAFINĂRIA DĂRMĂNEȘTI

Înaintea livrării în mod ritmic a cantităților de propan-butan a fost îngreunată de faptul că una din instalațiile de bază trebuia deservită oprită din cauza corodării fierbătorilor. Pentru soluționarea acestei probleme principale, organizația de partid a mobilizat cele mai prețioase cadre tehnico-ingineresti în frunte cu membrii și candidații de partid. S-au încercat nume-

Borzești. Ea livrează o parte din cantitatea de propan-butan — materie primă de bază pentru fabricarea caciucului sintetic. În fața colectiviului a stat și stă, ca o sarcină de mare răspundere, livrarea ritmică a acestei materii prime. Îndeplinirea ei a cerut însă colectivului să rezolve o serie de probleme complexe. Despre modul cum au fost soluționate aceste probleme ne-au vorbit ing. Gheorghe Florea, șeful serviciului tehnic, ing. Ion Radu, șeful secției cracare termică, și alții.

Înaintea livrării în mod ritmic a cantităților de propan-butan a fost îngreunată de faptul că una din instalațiile de bază trebuia deservită oprită din cauza corodării fierbătorilor. Pentru soluționarea acestei probleme principale, organizația de partid a mobilizat cele mai prețioase cadre tehnico-ingineresti în frunte cu membrii și candidații de partid. S-au încercat nume-

O rezervă importantă: reducerea pierderilor la manipulări și depozitari

Micșorarea continuă a pierderilor de țitei și produse petroliere este una din căile importante prin care colectivul de aici a asigurat sporierea ponderii de produse albe în producția globală a rafinării. Iată, pe scurt, ce ne-a relatat în legătură cu aceasta ing. Dumitru Tirulescu, șeful serviciului producție, Mihai Spiridon, șeful secției D. A., maistrul Petre Arătoaie, din aceeași secție, și alții.

Conducerea administrativă, sprijinită de organizația de partid, a întreprins o acțiune largă și bine organizată pentru a depista pierderile de țitei și produse petroliere. Cum s-a procedat? S-a urmărit în-tregul proces tehnologic, începînd cu descărcarea țiteiului din cisterne și pînă la expedierea produselor finite. Bineînțeles, s-a cerut și părerile muncitorilor și tehnicienilor.

În felul acesta s-au stabilit cauzele pierderilor de țitei: slaba etanșare a armăturii și conductelor care urmare a uzurii pieselor, volumul prea mare de manipulare, necurățirea echipamentului de schimb de căldură și răcire etc. Trebuiau stabilite și anumite măsuri tehnico-organizatorice în cadrul unui plan judicios întocmit, eșalonat de-a lungul anului, în funcție de posibilități. Între măsurile mai însemnate cuprinse în plan figurează: revizuirea tuturor armăturilor și conductelor și înlocuirea pieselor uzate cu piese care să asigure o etanșare deplină, reducerea la jumătate a numărului și a volumului de manipulare de produse petroliere, vopsirea în bronz a conductelor, coloanelor și rezervoarelor, curățirea cu regularitate a echipamentului de schimb de căldură și răcire și altele. Precum se vede, s-a insistat mai mult pe măsurile menite să ducă la reducerea pierderilor prin evaporare; aceasta în-tregul produselor rafinării sînt ușor volatile. S-a închinat astfel în mare măsură o sursă de risc.

O atenție deosebită s-a acordat ridicării nivelului de pregătire tehnico-profesională a muncitorilor și a tehnicienilor. Au fost organizate cursuri de ridicare a calificării și de specializare pentru muncitorii și maistrii, de perfecționare a pregătirii inginerilor. La cursuri s-a discutat despre probleme specifice ale procesului de prelucrare și despre metodele înaintate folosite în rafinării. Lecțiile teoretice au fost urmate de demonstrații practice. Ele au contribuit la folosirea mai bună a utilajelor și a instalațiilor.

Toate aceste măsuri au avut efecte pozitive. Pe 10 luni din acest an pierderile de țitei au fost reduse cu 3.600 tone sub cifra stabilită. Rezultatele obținute sînt bune, dar întregul colectiv își dă seama că posibilitățile pentru o mai bună valorificare a țiteiului și reducerea pierderilor nu au fost nici pe departe epuizate. Ne referim, de pildă, la astfel de rezerve ca: mărirea suprafeței de regie la instalațiile D. A. 1 și D. A. 2 cu deslănțirea electrică, eliminarea deversărilor peste rezervoare, modificarea unor agregate. De asemenea este necesar să fie înlocuite o parte din utilaje, în primul rînd unele pompe cu altele avînd un debit mai mare. Aceste măsuri vor contribui la reducerea în continuare a pierderilor de țitei.

Asigurarea materiei prime pentru industria petrochimică Rafinării este furnizor de materie primă pentru unul din combinatoarele complexului petrochimic Onesti-

La Combiatul chimic din orașul Victoria de formaldehidă

A intrat în funcțiune o nouă fabrică de formaldehidă

La Combiatul chimic din orașul Victoria a intrat în funcțiune o nouă fabrică de formaldehidă (formol) în concentrație de 36 la sută.

Noua fabrică, cu o capacitate de producție de 45.000 tone anual, a fost ridicată de întreprinderile de construcții și montaj ale Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei, în numai șase luni, cu 15 zile înainte de termenul stabilit. Cu aceasta, capacitatea de producție a combinatului de la Victoria se ridică la 70.000 tone formaldehidă pe an.

O parte din utilajele (evaporatorul pentru metanol, recipientele de colectare, separatoarele de lichide) sînt executate de industria noastră constructoare de mașini. O altă parte, printre care catalizatorul de argint necesar reacției chimice, este procurată din import. Proiectul tehnologic este complet automatizat.

Întreaga instalație, cu excepția părții de comandă, este amplasată

în aer liber, ceea ce a permis reducerea cheltuielilor de investiții.

Înaltul nivel de automatizare a operațiilor a dat posibilitatea ca, încă din primele zile de funcționare, capacitatea instalației să fie depășită, iar indicatorii tehnico-economici prevăzuți în proiect să fie ridicați.

Formaldehidă, produsă din metanolul obținut în combinat din gaz metan, este folosită ca materie primă la fabricarea celiurilor sintetice pe bază de uree, necesare în producția de plăci aglomerate din lemn, la obținerea rășinilor formaldehidice (materiale plastice) din care se confecționează diverse piese pentru industria electrotehnică și cea constructoare de mașini, precum și în agricultură și zootehnie la tratarea semînelor, fabricarea vaccinurilor și ca dezinfectant.

(Agerpres)

Pașcani Prima instalație de telecomandă a circulației trenurilor

Complexul feroviar Pașcani este prima unitate din țara noastră în care s-a introdus sistemul de telecomandă a circulației trenurilor. Instalația, proiectată și realizată în țară, sporește considerabil capacitatea stației. Ea se încadrează în programul general de modernizare a căilor noastre ferate.

În cele 3 unități de telecomandă, circulația trenurilor și procesul de formare a lor se efectuează acum

printr-un sistem unic de centralizare, comandat de un singur om: impiegatul de mișcare. Acesta, prin numeroasele relee electromagnetice ale instalațiilor controlează și dirijează, de la aparatul de comandă, întregul proces tehnologic pe un traseu lung de circa 8 km, în care sînt cuprinse peste 100 de macaze, precum și semnalele luminoase ce dirijează circulația pe zeci de ramificații. În numai câteva se-

cunde, prin simpla apăsare a unor butoane, el poate pregăti parcursul unui tren, instalațiile raportîndu-i automat executarea comenzilor date de el. Pe luminoschema aflat în biroul său, impiegatul poate urmări atît mișcarea trenurilor în incinta complexului, cit și pe linie de intrare în complex, care însușează încă 6 km.

Instalații de telecomandă se montează și în alte centre feroviare din țară. (Agerpres)

Instalația D. A. 2 de la Rafinării Dărmănești. Foto: AGERPRES

La Combiatul chimic din orașul Victoria de formaldehidă

A intrat în funcțiune o nouă fabrică de formaldehidă

La Combiatul chimic din orașul Victoria a intrat în funcțiune o nouă fabrică de formaldehidă (formol) în concentrație de 36 la sută.

Noua fabrică, cu o capacitate de producție de 45.000 tone anual, a fost ridicată de întreprinderile de construcții și montaj ale Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei, în numai șase luni, cu 15 zile înainte de termenul stabilit. Cu aceasta, capacitatea de producție a combinatului de la Victoria se ridică la 70.000 tone formaldehidă pe an.

O parte din utilajele (evaporatorul pentru metanol, recipientele de colectare, separatoarele de lichide) sînt executate de industria noastră constructoare de mașini. O altă parte, printre care catalizatorul de argint necesar reacției chimice, este procurată din import. Proiectul tehnologic este complet automatizat.

Întreaga instalație, cu excepția părții de comandă, este amplasată

în aer liber, ceea ce a permis reducerea cheltuielilor de investiții.

Înaltul nivel de automatizare a operațiilor a dat posibilitatea ca, încă din primele zile de funcționare, capacitatea instalației să fie depășită, iar indicatorii tehnico-economici prevăzuți în proiect să fie ridicați.

Formaldehidă, produsă din metanolul obținut în combinat din gaz metan, este folosită ca materie primă la fabricarea celiurilor sintetice pe bază de uree, necesare în producția de plăci aglomerate din lemn, la obținerea rășinilor formaldehidice (materiale plastice) din care se confecționează diverse piese pentru industria electrotehnică și cea constructoare de mașini, precum și în agricultură și zootehnie la tratarea semînelor, fabricarea vaccinurilor și ca dezinfectant.

(Agerpres)

Pașcani Prima instalație de telecomandă a circulației trenurilor

Complexul feroviar Pașcani este prima unitate din țara noastră în care s-a introdus sistemul de telecomandă a circulației trenurilor. Instalația, proiectată și realizată în țară, sporește considerabil capacitatea stației. Ea se încadrează în programul general de modernizare a căilor noastre ferate.

În cele 3 unități de telecomandă, circulația trenurilor și procesul de formare a lor se efectuează acum

VIZITA DELEGAȚIEI DE STAT A R. P. ROMINE ÎN R. S. F. IUGOSLAVIA

Primirea călduroasă făcută oaspeților romîni în Slovenia

Slovenia — o nouă etapă a itinerariului vizitei, o nouă demonstrație grăitoare a sentimentelor prietenești care leagă popoarele țărilor noastre.

Cu pădurile ei dese, cu piscurile uriașelor masive ale Alpiilor Kamnici, cu cascade și lacuri limpezi de munte, Slovenia desfrată privirile prin peisajele sale de o rară frumusețe. Dar cel mai mult vorbesc inimii, oamenii de azi ai Sloveniei, care au primit pe oaspeții romîni cu brațele deschise, cu manifestări de caldă ospitalitate. Slovenia este o republică cu o industrie puternică și cu un grad ridicat de electrificare, aici găsindu-se cel mai mare sistem hidroenergetic din Iugoslavia precum și importante obiective industriale, în deosebi ramura electro-tehnică.

Cu una dintre cele mai reprezentative unități ale industriei electrotelnice a Sloveniei, oaspeții au făcut cunoștință în cursul vizitei prin serii în localitatea Kranj, centru industrial și totodată punct de atracție pentru turiști prin frumusețea peisajelor sale naturale și prin vestigiile arheologice ale așezărilor ilirice, celte și romane. Aici la Kranj membrii delegației împreună cu personalitățile oficiale ale R.S.F. Iugoslavia care însoțesc pe oaspeții în cursul călătoriei prin țară, precum și Miha Marinko, secretar al C.C. al U.C. din Slovenia, și Ivan Macek, președintele Scupșineii R. S. Sloveniei, și alți conducători ai acestei republici au vizitat marea uzină de echipament electric și de mecanică fină „Iskra”. Marca acestei întreprinderi, cunoscută în întreaga Iugoslavia, este reprezentată de o stea de senață pe un fond albastru. Cu o minime ar relatat gazdele că de la înființarea întreprinderii, numeroase asemenea stele au fost imprimate pe produsele realizate de mîinile harnice ale membrilor acestui colectiv.

Printre aceste produse se numără 4.000 centrale telefonice automate, peste 400.000 aparate telefonice.

La intrarea în uzină oaspeții au fost salutați călduros de Dušan Horarik, directorul general al întreprinderii „Iskra” și de numeroși muncitori. Un grup de tinere fete au oferit oaspeților buchete de garoafe roșii.

Vizitînd secțiile în care se produc diferite piese destinate centralelor telefonice, aparatele de măsură și control, aparatele de proiecție cinematografică, camerelor de luat vederi pentru televiziune industrială — oaspeții romîni s-au interesat îndeaproape de felul cum este organizată producția, cum se desfășoară acțiunile de ridicare a calificării etc. Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej s-a oprit cîteva minute lângă mașinile muncitorilor Maria Kopu și Simona Bolco, cercetînd piesele lucrate și dînd o bună apreciere calității lor. O impresie deosebită a produs oaspeților precizia și finețea cu care lucrau muncitorii și muncitoarele de la banda de asamblare aparatele telefonice.

Pretutindeni solii poporului romîni

sînt primiți cu caldă prietenie de muncitorii și tehnicienii.

Conducătorii fabricii informează pe oaspeți că pe lângă întreprinderea „Iskra” funcționează un institut de cercetări tehnico-științifice — întemeiat de întreprindere, care realizează diferite lucrări de perspectivă pentru dezvoltarea unităților a-cestei mari întreprinderi.

Într-una din încăperi sînt expuse produsele fabricii — de la minusculele ferile magnetice pînă la marile aparate de proiecție cinematografică sau la centralele telefonice automate. O plăcută surpriză pentru oaspeți — o cameră de televiziune, produsă de întreprindere, a transmis pe ecranul unui televizor imaginile ale vizitei.

Pentru a întregi impresiile vii culese de oaspeți în timpul vizitei prin serii, precum și explicațiile date de ingineri și tehnicienii — a fost prezentat un scurt film documentar în-culor despre activitatea și produsele întreprinderii „Iskra”, film proiectat chiar cu un aparat realizat în întreprindere. Imaginea filmului ilustrează cele 4 direcții în care se dezvoltă producția întreprinderii „Iskra” — electromecanică, electronică, telecomunicații și automatică, întruchipează elocvent ideea cu care începe și se sfîrșește pelicula, că progresul tehnico-științific în aceste domenii „face ca lumea să devină tot mai mică, iar stelele tot mai aproape”.

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej felicită pe realizatorii filmului și mai ales colectivul acestei întreprinderi care prin munca sa sir-guincioasă, pricepută și de înaltă calificare a inspirat asemenea imagini cinematografice alte de vii și convingătoare.

La despărțire, colectivul întreprinderii a oferit oaspeților daruri ca semn al prieteniei pe care muncitorii de aici o nutresc față de poporul romîni și conducătorii săi. O-ferind daruri colectivului uzinei din partea delegației romine, tovarășul Ion Gheorghe Maurer a urat muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor de aici sănătate, fericire și progres în muncă.

„Srecino!” (Noroc bun!) — cu a-cel saluț muncitorilor înscris pe o mare pancartă la ieșirea din uzină t-au întovărășit la plecare pe oaspeți acalmîndu-i îndelung muncitorii și tehnicienii din Kranj.

„Intrăm într-un alt decor. În loc-ul halelor industriale, cu zumzetul specific al mașinilor în plină funcțiune, ne întîmpină acum clădirile prelungi și scunde ale unor ferme pentru creșterea animalelor. După cum explica inginerul Smago Hruševar, directorul general al combinatului agricol din Liubliana, ai cărui oaspeți sînt membrii delegației romine, această mare unitate agricolă, înființată în 1959, e specializată în creșterea și îngrășarea bovinelor pentru carne și lapte, în creșterea porcilor pentru carne și prăsilă, precum și în producția de ouă și pui.

La secția de îngrășare a bovinelor de la Smednik și la centrul pentru creșterea și îngrășarea por-

cilor de la Ihan, oaspeților li s-au înfățișat diferite date și aspecte din munca colectivului de aici. Combinatul dispune, în afară de secțiile pomenite, și de o mare fabrică de furaje concentrate.

Impresionează plăcut curățenia care domnește în clădirea ce adăpostește animalele, la maternitatea de scroafe, pretutindeni. Cu multă pasiune vorbește despre munca sa și a colectivului de la ferma, tînarul inginer Lucian Krivet, șeful sectorului ferme al combinatului. Tovarășul Gheorghiu-Dej se întretine îndelung cu acest specialist, îndrăgostit de profesiunea sa, apreciînd competența și entuziasmul cu care muncesc cadrele de aici. Se discută despre specializarea unităților agricole pe ramuri de producție, despre productivitatea muncii, prețul de cost și rentabilitate.

Conducătorii combinatului s-au interesat de modul de organizare a gospodăriilor agricole de stat din țara noastră, de sistemul de hrănire a animalelor în aceste unități. Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a vorbit amănunțit despre realizările obținute în acest domeniu în țara noastră cit și despre orientarea care călăuzește dezvoltarea pe viitor a G.A.S. — profilarea, spe-

cializarea și concentrarea producției agricole.

Specialiștii în agricultură din țara noastră le-ar face plăcere, sîntem siguri, să vă abia ca oaspeți, să facă un schimb de experiență cu dv. — a spus tovarășul Gheorghiu-Dej.

În drumul spre secția de la Ihan a combinatului, delegația a fost întîmpinată în comuna Domjale de un mare număr de locuitori care au făcut oaspeților romini o caldă manifestare de prietenie. În numele conțetătenilor săi, Miro Varšek, secretarul Comitetului comunal al U.C. din Slovenia, a adus oaspeților un călduros saluț și i-a rugat să semneze în cartea de onoare. Tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Ion Gheorghe Maurer și ceilalți membri ai delegației s-au fotografiat împreună cu grupul de pionieri care le-a oferit flori.

„Liubliana, capitala Sloveniei socialiste, i-a primit pe membrii delegației de Stat a R. P. Romine cu căldură prietenească. Aici, în orașul așezat la poalele Alpiilor și ale munților Karstului, membrii delegației romine au simțit din nou manifestarea sentimentelor frățești de prietenie ale oamenilor muncii din Iugoslavia.

C. MITEA
V. BIRLADEANU

De la trimișii noștri

Masă în cinstea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej

LIUBLIANA 27. De la trimișii speciali Agerpres, S. Strujan și P. Popa:

Președintele Scupșineii R. S. Slovenia, Ivan Macek, a oferit o masă oficială în cinstea tovarășului

Gheorghe Gheorghiu-Dej, președintele Consiliului de Stat al R. P. Romine, prim-secretar al C.C. al P.M.R. Tovarășii Ivan Macek, Ion Gheorghe Maurer și Gheorghe Gheorghiu-Dej au rostit toasturi.

Convorbirile dintre delegațiile R. P. Romine și R. S. F. Iugoslavia

LIUBLIANA 27 (Agerpres). — Miercuri după-amiază, au continuat la Brdo convorbirile între delegația R. P. Romine, condusă de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, președintele Consiliului de Stat al R. P. Romine, prim-secretar al C.C. al P.M.R., și delegația R. S. F. Iugoslavia condusă de tovarășul Iosip Broz Tito, președintele R. S. F. Iugoslavia, secretar general al U.C.I.

Din partea romină au participat Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Romine, Emil Bodnăraș și Alexandru Birlădeanu, vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, și Aurel Mălnășan, ambasadorul R. P. Romine la Belgrad.

Din partea iugoslavă au participat Edward Kardelj, președintele Scupșineii Federative, Miha Marinko, secretar al C.C. al U. C. din Slovenia, Miloš Mincic, vicepreședinte al Vecei Executive Federative, Marin Tetinac, secretar de stat pentru transporturi și telecomunicații în Vecea Executivă Federativă, Bogdan Trnbornja, secretar general al președinției R. S. F. Iugoslavia, Mirko Tepavac, adjunct al secretarului de stat pentru afacerile externe, și Arso Milatovic, ambasadorul R. S. F. Iugoslavia la București.

Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă cordială.

Intrevederea dintre Al. Birlădeanu și M. Mincic

LIUBLIANA 27 (Agerpres). — Miercuri dimineața a avut loc la Liubliana o nouă întîlnire între Alexandru Birlădeanu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romine, și Miloș Mincic, vicepreședinte al Vecei

Executive Federative a R.S.F. Iugoslavia.

Cu acest prilej, Alexandru Birlădeanu și Miloș Mincic au discutat probleme economice interesînd cele două țări.

Un obiectiv important al planului de șase ani

Centrala hidroelectrică „16 Februarie” Argeș

În procesul de dezvoltare continuă a bazei tehnico-materiale a socialismului, de desăvîrșire a construcției socialiste, în țara noastră, partidul și guvernul acordă o atenție deosebită creșterii în ritm susținut a producției de energie electrică, factor esențial al progresului tehnic în întreaga economie și al creșterii continue a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii. În cadrul vastului program trasat de partid se află în construcție numeroase uzine hidroelectrice și termoelectrice, care vor spori continuu producția de energie electrică alt de necesară industriei noastre.

Un obiectiv important al planului de șase ani este folosirea complexă a apelor, pentru producerea de energie electrică, fertilizarea regiunilor secetoase și recuperarea de terenuri supuse inundațiilor. Pe baza Directivelor celui de-al III-lea Congres al partidului, plenera Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român din 31 octombrie — 1 noiembrie 1960 a hotărîit realizarea hidrocentralei de pe Argeș.

Rolul acestei hidrocentrale și avantajele ei pentru economia națională sînt numeroase, însă principala îl constituie producția de energie electrică, care prin sistemul energetic va fi trimisă în toate regiunile țării. Puterea instalată, capacitatea ei, va fi de 220.000 kilowați, depășind cu zece mii de kilowați pe aceea a hidrocentralei de la Bicaz. Importanța acestei cifre o vom înțelege, dacă vom aminti că numai hidrocentralele de la Argeș și Bicaz vor egala aproape întreaga putere instalată de care dispunea țara noastră înainte de război.

Spre deosebire de alte centrale electrice, importanta hidrocentralei de pe Argeș constă în rolul său de centrală de vîrf, care permite furnizarea curentului electric la orelle de maximă solicitare a energiei electrice, la o simplă apăsare de buton, în cel mai scurt timp și fără a consuma altceva decît „cărbonele alb” — adică energia apelor acumulate. Aceasta are o importanță deosebită, dacă ne gîndim la faptul că nevoile de curent electric sînt foarte variabile în cursul unei zile, în diferitele momente ale anului, ori în zilele de lucru sau de sîrbătoare. În

acest scop, la stabilirea puterii instalate a uzinei s-au avut în vedere necesitățile din graficul sistemului energetic național, din care a rezultat că timpul de folosire a puterii instalate este de 1900 ore pe an, iar producția de energie electrică de 400 milioane kWh anual.

Obținerea unei puteri instalate importante în amenajarea de pe Argeș se datorește concepției noi în gospodărirea apelor, deoarece apele de pe un bazin hidrografic de 750 kilometri pătrați — cea ce înseamnă peste o treime din suprafața unui raion cum ar fi Curtea de Argeș — se concentrează într-o singură centrală.

Din debitul total captat la punctul de priză al amenajării de aproape 20 de metri cubi pe secundă, debitul captat din riurile învecinate — Topologul, Vilsanul, Cernatul și Doamnei — constituie două treimi. Acest mod de folosire a apelor într-o mare uzină pe Argeș a rezultat după examinarea altor soluții, ca fiind mai avantajos decît amănajarea hidroenergetică a fiecărui raion în parte.

Pentru mărirea căderii folosite de amenajare, s-a amplasat centrala uzinei într-o cavernă subterană și s-a prelungit tunelul care conduce apele trecute prin turbine pînă de-a parte la Oești, astfel că s-a putut fi cuprins un sector de riu cit mai mare și cu potențialul hidroenergetic cel mai ridicat.

Pe sectorul care va fi amenajat pentru construcția uzinei hidroelectrice „16 Februarie” Argeș, în lungime totală de 27 kilometri și cu o diferență de nivel de 324 metri, riu Argeș străbate depresiunea largă a Loviștei, defileul Argeșului cuprins între masivul Vidraru și Cetățuia și apoi zona dealurilor de la Corbeni și Oești.

Pe această vastă întindere se desfășoară lucrări și construcții complexe, au apărut șosele, viaducte străbătute de camioane puternice care transportă materiale și utilaje

de mare capacitate pentru construcții hidrocentrale.

Avantajele economice multiple

Rolul amenajării însă, așa cum s-a arătat mai sus, nu este numai producerea de energie electrică. Amenajarea de pe Argeș va crea posibilitatea de a se înmagazina apele în exces, de a se atenua debitele catastrofale și a le distruge consumatorilor în perioadele necesare. Amenajarea va împiedica pe viitor năvala apelor, reducînd debitele maxime la mai puțin de 200 metri cubi pe secundă și va asigura echilibrul necesar în folosirea apelor, punînd la adăpost regiunile supuse inundațiilor sau asigurîndu-le cu apă în perioadele de secetă.

Prin construirea barajului Vidraru se stăvilesc apele Argeșului, realizîndu-se un mare lac artificial în apropiere de mîntîl Păgăraș, în lungime de 14 km și cu un volum de aproape 500 milioane metri cubi de apă. Una din cele mai mari acumulări ce se pot realiza în condiții economice pe cursurile noastre de apă. Odată cu barajul Chior Argeșului se obțin pentru fiecare metru cub de beton turnat în baraj, 1000 metri cubi de apă în lacul de acumulare. Prin volumul său și posibilitatea de a spori debitele actuale ale rîului Argeș, lacul de acumulare de la Vidraru și avea un rol important în alimentarea cu apă a orașului și București.

Prin realizarea amenajării și existența lacului de acumulare de la Vidraru se va putea satisface din totalul de 24 metri cubi pe secundă impus de necesitățile de apă ale Capitalei în perioada 1970—1975 un debit minim în fiecare secundă de peste 16 metri cubi, ceea ce va însemna dublarea debitului asigurat în prezent.

O folosință în plus pentru economia națională obținută prin construcția hidrocentralei de pe Argeș, cu importantul ei lac de acumulare, o va constitui posibilitatea îngrășării în bazinul Argeș a 100.000 hectare, din care 30.000 în aval de orașul

(Continuare în pag. III-a)

TELEGRAMS

Cu ocazia sărbătorii naționale a Cambodgiei, aniversarea independenței, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romine, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a transmis șefului statului Cambodgia, prințul Norodom Sihanuk, călduroase felicitări și urări pentru fericirea și prosperitatea Cambodgiei și a poporului cambodgian.

În telegrama de răspuns, șeful statului Cambodgia, prințul Norodom Sihanuk, a exprimat președintelui Consiliului de Stat al Republicii Populare Romine sincere mulțumiri pentru felicitările și urările adresate.

Filmul documentar, oglindă a realității socialiste

Pe marginea ședinței largite a Consiliului cinematografiei

Recent a avut loc, după cum s-a anunțat în presă, o ședință largită a Consiliului cinematografiei — la care au luat parte regizori, operatori și tehnicieni din domeniul filmului, compozitori, scriitori, ziaristi — și în cadrul căreia au fost dezbătute o seamă de probleme actuale ale dezvoltării filmului documentar. Referatul, ca și participanții la discuții, au scos în evidență succesele remarcabile obținute în acest important sector al creației cinematografice, prestigiul și prețuirea crescândă de care se bucură, în rândurile publicului larg, filmul documentar românesc.

Străbătând de-a lungul și de-a latul întinșurii patriei, cantonind cu aparatele de filmat în uzine și în laboratoare, pe ogaroale colectivizate și în școli, pe marile șantiere și în lăcașele de cultură, documentariștii studioului „Alexandru Sahia” și-au făcut un titlu de onoare din a înregistra pe peliculă victoriile socialiste, din a realiza o cronică în imagini — o cronică activă, mobilizatoare — a epocii pe care o trăim. În acest contact nemijlocit cu noile realități și cu oamenii care le făuresc s-au dezvoltat talentul și personalitatea unei serii întregi de regizori și de operatori de filme documentare — artiști inspirați și căutători neobosiți al noului, pe drept cuvânt apreciați de către masele de spectatori.

O TEMATICĂ DE ACTUALITATE, MEREU MAI CUPRINZĂTOARE

Genul cinematografic operativ și instructiv, cu o deosebită forță de influențare, filmul documentar este menit să răspundă preocupărilor actuale ale oamenilor muncii, să contribuie la informarea lor asupra celor mai importante și semnificative manifestări ale noului în toate domeniile, la îmbogățirea orizontului de cunoștințe al marelui public. Eficiența filmului documentar, aportul său la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor sunt condiționate de bogăția ideilor, de tratarea cu adevărat documentară a unor teme actuale, de prezența vie și convingătoare a oamenilor. Autorii celor mai izbitute realizări ale studioului „Al. Sahia” — cinești ale căror calități au fost confirmate și de numeroasele premii obținute în cadrul diferitelor festivaluri internaționale ale filmului — au ținut seama de aceste cerințe.

Participanții la ședință au relevat creșterea producției de filme documentare, faptul că, în ultimii ani, aproape că n-a existat eveniment mai însemnat la care să nu fi fost prezent, ca martor atent, pasionat, obiectiv aparatul de filmat. În perioada anilor 1960—1963, peste 80 de filme au fost dedicate realizărilor obținute, sub conducerea particulei în marea operă de desăvârșire a construcției socialiste, evocării unor momente importante ale trecutului de luptă revoluționară al poporului nostru; alte filme au consemnat unele dintre cele mai de seamă evenimente politice și culturale din acești ani.

Prezența în actualitate, caracteristică producției studioului „Al. Sahia”, a fost însoțită de o preocupare rodnică în direcția variației tematiche. Au fost realizate filme consacrate industrializării socialiste („Trei strigăte pe Bistrița”, „Reportaj la Steagul Roșu”, „Cetății ale Industriilor Socialiste” s. a.), ori menite să redea esența esențiale ale procesului de colectivizare, cu scopul de a scoate în evidență covârșitoarea superioritate a agriculturii socialiste (și amintim, îndeosebi, cele 16 filme, pe regiuni, turnate în perioada premergătoare încheierii colectivizării). Dintre producțiile mai recente, în cadrul discuțiilor au fost citate, între altele, documentarele consacrate luptei biruitoare a omului cu natura — filme care au înfățișat, de pildă, extraordinara acumulare de eroism cotidian și de eforturi umane pe care o implică construcția hidrocentralii „16 Februarie” de pe Argeș („4000 de trepte spre cer” — regizor: Titus Mesaros, operator: Gheorghe Petre), ori munca nu mai puțin dramatică pentru valorificarea unor terenuri aride („Grădina din nisipuri” — regizor: H. Rabinovici, operator: C. Ionescu Toncu); documentariștii au nărnit cu aparatul de filmat în intimitatea procesului de creație al unui mare șef de orchestră („George Georgescu” — regizor: Paul Bărbăneagră, operator-sef: Sergiu Huzum), sau al unui maestru al sculpturii noastre, Geza Vida („Rădăcini” — regizor: Mirel Ilieșiu, operator: S. Huzum); au încercat să prezinte însemnătatea activității

anonime pe care o desfășoară revizorul de cale ferată, mecanicul farului de la Tuzla, meteorologul de pe Omul („Pretutindeni muncesc oamenii” — regia: Jean Petrovici, operator: Dorian Segal). Îmbogățind aria de preocupări a documentarului românesc, filmul „Casa noastră ca o floare” (regizor — Al. Boianu, operator — W. Goldgraber), realizare deosebit de valoroasă, cu un puternic aer educativ, cetățesc, a demonstrat — ca și alte filme mai noi sau mai vechi — cât de interesante sunt sugestiile tematice pe care realitatea însăși le oferă documentariștilor, cât de diferite pot fi modalitățile de tratare cinematografică a subiectelor la ordinea zilei.

După cum au arătat însă și participanții la dezbateri, mai apar filme consacrate unor subiecte nu îndeajuns de semnificative, și chiar unor aspecte curente, de felul aceluia înfățișat în jurnalele de actualități. În legătură cu aceasta, merită a fi subliniate însemnătatea deosebită a aștegerii subiectului, atenția ce trebuie acordată sub acest raport scenariorilor.

O sarcină de cea mai mare importanță a studioului „Alexandru Sahia” este de a crea — în strânsă colaborare cu specialiștii de înaltă competență — filme care să înfățișeze tot ce este nou, înaintat în domeniul tehnicii, al agrozotehniei, care să popularizeze realizările și să răspundă experiența pozitivă din diferitele sectoare ale construcției economice. Sint, de asemenea, necesare documentare destinate învățămîntului. Însemnătatea unor astfel de filme decurge tocmai din marea forță de convingere, din puterea eficientă deosebită a acestor filme cinematografice și de care studioul trebuie să țină seama, cu consecvență, în activitatea sa.

Există vaste posibilități de largire a sferei tematice a filmelor documentare. Sint multe aspecte noi ale vieții politice, economice, științifice, socio-culturale, mulți oameni interesanți care ar merita să stea în atenția documentariștilor. Îmbucurătoare succesele de până acum sint menite să-l mobilizeze pe regizorul și operatorul studioului „Al. Sahia”, să caute noi teme, să investească mereu mai profundă a realității. În acest scop, pentru a fi cu adevărat în actualitate, conducerea studioului va trebui — așa cum s-a recomandat în timpul discuțiilor la care ne referim — să evite elaborarea unor planuri tematice rigide, să fie sensibilă la apariția noului din viață, să stimuleze inițiativa și să cultive pasivitatea creatoare a cineștilor care s-au dedicat acestui gen.

REALITATEA ȘI PREZENTAREA EI PE ECRAŢ

Documentarul presupune, prin definiție, autenticitate. Rigoarea documentară nu stăvilește însă, ciuși de puțin, afirmarea originalității, a personalității creatorului ei — dimpotrivă — solicită participarea regizorilor și a operatorilor ca interpreți ai realităților înfățișate pe ecran.

Avind la bază o idee interesantă, un conținut bogat și actual, filmele amintite mai înainte, ca și alte documentare reușite, au exprimat poziția partinică, militantă a cineștilor față de realitate, strădania lor de a dezvălui și de a impune atenției esența faptelor, de a-l ajuta pe spectator să afle lucruri noi și să le înțeleagă semnificația. Subordonat acestui scop, talentul unui regizor ca Mirel Ilieșiu a rodit în filmul „Tăbăcarii” — prezentare inspirată și extrem de grăitoare a contrastului dintre ieri și azi; și cit de emoționantă, cit de convingătoare este această „simplă” proiectare a unor imagini filmate în noua și modernă fabrică de la Jilava, pe fondul zăvoaioarelor reportaje despre tăbăcării scrise în 1934 de Geo Bogza și ilustrate de Perahim! Este o demonstrație a însemnătății pe care o idee artistică originală și clară, pentru eficiența unui film documentar. La fel, evocind în documentarul „Pe urmele lui 1907” marile răscopale țărănești, regizorul Virgil Calotescu și-a dovedit, o dată mai mult, măiestria în folosirea unor asociații sugestive, în crearea unor metafore revelatoare, cu scopul de a pune în lumină cit mai emoționant și mai convingător, mesajul filmului. Iar pe regizorul Al. Boianu, tema filmului „Casa noastră ca o floare” l-a determinat, în mod necesar, să recurgă la filmarea „pe viu”, pentru a-l putea surprinde în „flagrant delict” pe eroii reali ai acestui pamflet cinematografic la adresa unor

abateri de la normele de convingere și comportare civilizată.

Ar mai putea fi citate și alte exemple concludente de originalitate în abordarea unor subiecte de film documentar, în valorificarea resurselor expresive ale artei și tehnicii cinematografice. De fapt, înseși felurile majore ale genului, cerința ca filmul documentar să trezească interesul, să emoționeze și să convingă publicul implică stimularea căutărilor creatoare, combaterea rutinei în investigarea și prezentarea pe ecran a realității. În același timp, așa cum s-a arătat și în ședința amintită, fără o idee conducătoare, fără un scop politic și artistic precis, care să fie servit de talentul, de efortul creator al cineștilor — filmul documentar va rămâne imagine moartă, chiar dacă obiectivul aparatului de filmat este îndreptat spre fapte de cel mai real interes.

Spiritul inovator, care și-a pus pecetea pe câteva dintre cele mai valoroase realizări ale studioului „Al. Sahia”, duce însă la rezultate pozitive numai în măsura în care este subordonat unei concepții clare, necesității de a exprima cit mai pregnant, cu maximă accesibilitate, conținutul viitorului film. Or, în ședința largită a Consiliului cinematografiei au fost criticate, pe drept cuvânt, preocupările formale excesive care au apărut, în vremea din urmă, în filme realizate și de unii documentariști talentați și care au avut drept rezultat compromiterea unor intenții bune. Astfel, a fost citat documentarul „Uzina” al regizorului S. Popovici, film consacrat experienței înaintate a colectivului Uzinelor „1 Mai” din Ploiești. Absorbit de experimentarea unor modalități de expresie cinematografică, de căutarea, cu orice preț, a tot felul de metafore, autorul (al cărui talent s-a vădit, de pildă, în documentarul „Pe drumurile Crisanei”) a pierdut din vedere, de astă dată, scopul filmului său. Într-un alt documentar („Tehnică nouă, oameni culți”), comentariul este făcut prin „scenariu”, ca în piesele lui Brecht — modalitate deplăsată în raport cu caracterul concret, foarte cotidian al imaginii; autorul, regizorul Alexandru Sirbu, ale cărui calități s-au manifestat în filme remarcabile, cum a fost reușitul „Reportaj la Steagul Roșu”, a terminat de curind un nou documentar: „Sonda”, realizat prin filmare directă, prin surprindere. Filmul, nu lipsit de unele calități, duce însă în ansamblu său o imagine simplă, rudimentară, a realităților înfățișate pe ecran, a nuanțelor peisajelor sale — încă în urmă cu câteva decenii — unor elemente industriale, sonde, spre exemplu, pictate cu solidă onestitate. Oamenii de pe ogaroare apar în opera sa înfățișați cu o sensibilitate gravă, în trăsături largi, expresive; țărani pe care i-a zugrăvit — fie adunați la țig, fie stînd la sfat — sint văzuți de artist cu o participare concentrată. Artă lui D. Ghiță se ridică întotdeauna deasupra unei viziuni desuș sentimentale; el plămădește cu rigoare, cu un respect autentic, cu sobrietate, lumina satului: așa cum a trăit-o, așa cum a vădit-o, așa cum a vedea-o.

Florile gingașe, cefelate, sint pictate de el cu prospețime, cu blîndete: flori de pădure, spre exemplu, și ferigi, buchete pe care mesterul le așază — nu la dată pe fondul caracteristic al vreunui covor țesut în motive populare.

Artă lui, care a primit înalta consacrare a Premiului de Stat, se adresează cu o mare generozitate tuturor. Cei mulți pășesc în arta sa bucuria; noi, cei ce sintem undeva mai spre început pe calea grea și anevoioasă a artei, avem în D. Ghiță un exemplu de muncă neobosită, de modestie, de finuță artistică, de consecvență realităților. Cea de-a 75-a sa aniversare este un prilej binevenit pentru a evoca acest exemplu.

Artist apropiat de oameni, de viața lor, pictorul Ghiță a făcut loc

Viata culturală

DUMITRU GHIȚĂ „Flori”

O creație în care răsună armoniile artei populare

Nu-mi amintesc cînd m-am înfățișat pentru prima dată cu un tablou al maestrului Ghiță. Imi pare că dintotdeauna lucrările sale trăiesc printre noi, asemenea unor ființe vii ce-și au sufletul lor și cu care poți discuta pe în-delete.

Pe artistul care a împins de curind 75 de ani, mi-l închipuim așezat totdeauna la șevalet și căutînd cu mîgălă, cu neostenită elaborare, cele mai prețioase tonuri, asemenea unui iscusit meșter de covoare. Mîna lui expresivă de țărînă, mîna unui artist, ține și azi — la 75 de ani — penelul, cu aceeași înădră vigoare, cu emoție, cu sentimentul datoriei pe care i-a hărăzit-o talentul.

Un tablou de Dumitru Ghiță: un conținut tonic, potențat de forțe interioare, cu rezonanțe profunde, un aer grav, cu nuanțări și adevăruri plastice ce se lasă descoperite în timp. Formele se înalță, fără ostentatie, într-o compoziție calmă, pictura aduce armonii proprii artei noastre populare.

Registru creației sale, deși restrîns ca întindere, trăiește cu gravitate, cu noblete, cu un unanimitate propriu sufletului poporului nostru, înțelegerii lui despre frumos.

Artist apropiat de oameni, de viața lor, pictorul Ghiță a făcut loc

în peisajele sale — încă în urmă cu câteva decenii — unor elemente industriale, sonde, spre exemplu, pictate cu solidă onestitate. Oamenii de pe ogaroare apar în opera sa înfățișați cu o sensibilitate gravă, în trăsături largi, expresive; țărani pe care i-a zugrăvit — fie adunați la țig, fie stînd la sfat — sint văzuți de artist cu o participare concentrată. Artă lui D. Ghiță se ridică întotdeauna deasupra unei viziuni desuș sentimentale; el plămădește cu rigoare, cu un respect autentic, cu sobrietate, lumina satului: așa cum a trăit-o, așa cum a vădit-o, așa cum a vedea-o.

Artă lui, care a primit înalta consacrare a Premiului de Stat, se adresează cu o mare generozitate tuturor. Cei mulți pășesc în arta sa bucuria; noi, cei ce sintem undeva mai spre început pe calea grea și anevoioasă a artei, avem în D. Ghiță un exemplu de muncă neobosită, de modestie, de finuță artistică, de consecvență realităților. Cea de-a 75-a sa aniversare este un prilej binevenit pentru a evoca acest exemplu.

BRADUȚ COVALIU

ANTON PANN ÎNTR-O NOUĂ EDITIE

Acad. AL. ROSETTI

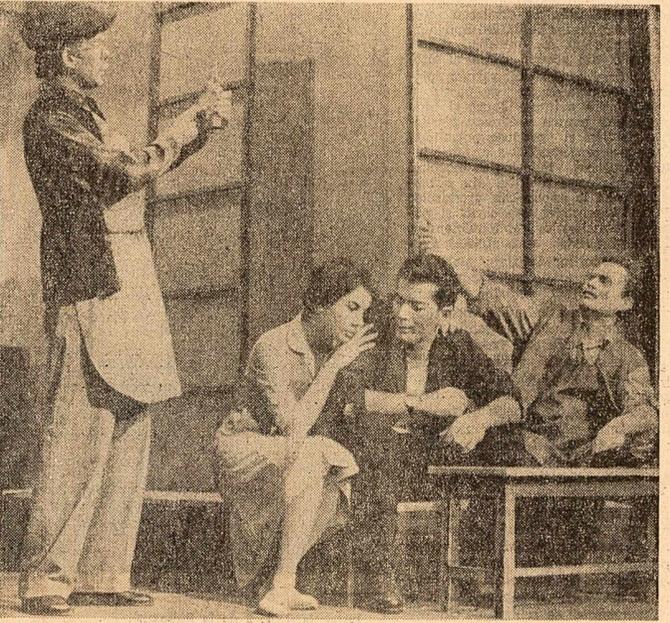
Anton Pann ocupă un loc aparte în literatura românească: este, prin excelență, un scriitor popular, care a vorbit nu o dată în opera lui despre viața celor mulți, din mijlocul cărora s-a ridicat, a scris pentru popor și a fost gustat de popor. Scrierile sale, în care sint încorporate multe producții transmise pe cale orală, s-au răspîndit prin aceea literatură de colportaj, alcătuită din broșurele mult răspîndite în popor, citite, memorate și redatc uncori oral pentru umorul lor, pentru optimismul pe care îl degajau. Originalitatea constituie caracterul primordial al scrierilor lui Pann. El este un scriitor din familia lui Creangă. Anton Pann rămîne un virtuos în versificare.

Anton Pann folosește din plin toate resursele limbii vorbite, a-tice fonetice, cit și cele lexicale. Fonetismul propriu grauriilor din Moldova și Tara Românească, cuvinte regionale, consacru ale limbii vorbite se întilnesc la tot pasul în opera lui Pann și fi dau acel caracter de autenticitate care fancează pe cititor: limba scrierilor sale are o savoare unică.

O nouă ediție a operelor lui Pann.

Cu cele trei volume ale operelor lui Anton Pann, Editura pentru literatură a început să tipărească într-o formă grafică superioară colecția „Scriitori romini”. Coperta legată în mătase, supraoperta albă, hirtia de calitate superioară, o sobră așezare în pagină, bogate ilustrații, totul face ca această nouă serie a colecției să înceteze privirile cititorilor, să fie o operă de artă grafică ce merită sincere cuvinte de apreciere. Bucuria noastră este cu atît mai mare cu cit în cadrul acestei colecții vor apărea operele celor mai de seamă scriitori ai patriei noastre. Este un fapt de cultură ale cărui semnificații merită a fi subliniate: tipărirea clasicii literaturii romine se realizează nu numai la un nivel științific din ce în ce mai înalt, dar și cu o maximă grijă pentru condițiile grafice.

Este o mărturie a prețurii deosebite care se acordă în țara noastră moștenirii clasice, tipării ei în condiții din ce în ce mai bune, necunoscută altădată. Sintem îndreptățiți să așoptăm cu interes celelalte apariții din cadrul colecției „Scriitori romini” pornită la drum, în noua și inspirată ei înfățișare, pe un bun făgaș.

Studiu de teatru al Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale”. Pe scenă — studenții anului IV care, sub îndrumarea lectorului Victor Moldovan, au pus în scenă piesa „Cetatea de foc” de M. Davidoglu. În clișeu: O scenă din spectacol.

Moment din spectacolul prezentat de ansamblul de cîntec și dansuri „Ciprian Porumbescu” din Suceava, cu prilejul aniversării a zece ani de la înființarea sa.

Compozitorul și uneltele sale

În condițiile noastre prielnice, viața muzicală s-a animat în chip deosebit. Se scrie și se cîntă foarte multă muzică, se poartă vii discuții. Contemporaneitatea, tradiția și inovația, mijloace de expresie — iată probleme care preocupă pe muzicologii. Pentru ca discuția să fie folositoare, trebuie să înțelegem interdependența acestor probleme.

E azi un punct de cînst pentru orice compozitor a se numi contemporan. Epoca noastră pasionată, construcția socialistă la țara noastră, ce surse incandescente de creație muzicală! Contemporaneitatea în artă nu este greu de definit, ea reprezintă un echilibru de conținut actual cu forma contemporană. (Desigur, forma contemporană nu înseamnă exhibiționism, așa cum cred falși inovatori; la rîndul lor, conservatorii confundă și ei orice formă contemporană cu exhibiționismul, și de aceea își astupă urechile fără discernămint la ascultarea muzicii secolului XXI). Inșă echilibrul dintre conținut și formă, care o lesne de formulat și dorit, se realizează greu și reprezintă un moment fericit, sărbătoresc în creația artistică; el este rezultatul unor eforturi și acumulări dificile, în care, cînd și cînd, forma sau conținutul rămîn în urmă.

De aceea, compozitorul care în problemele de creație absolutizează punctul de vedere al practicii sale artistice personale riscă să greșească. Pentru cei care reduc actul de creație la „ilustrarea subiectului”, forma vine mai mult sau mai puțin de la sine, prin mulara rutinei pe bietul subiect compromis. Amatorii de „experiențe în sine”, dimpotrivă, siluiesc conținutul, punîndu-l în patul lui Procust al laboratorului. (Eroarea unor compozitori este aceea de a scoți uncori drept artă în general numai arta lor). Munca artistică începe acolo unde conținutul și forma contemporană se înfruntă, își caută unitatea ve pe planul superior al creației. În afara acestui fapt viu nu există artă; în afara artei vii, conținut și formă — sint ficțiuni. A fi contemporan azi înseamnă a cunoaște, a înțelege, a simți lumea zilelor noastre, a ști să o exprimi așa încît să te poți adresa omului zilelor

tale. Un artist romin contemporan va ști să exprime realitatea țării sale în așa fel încît arta sa să fie iubită de compatriotul său; totodată, extrăgînd esența contemporană și filtrînd-o prin specificul muzicii rominești — el va putea fi înțeles și prețuit și de către iubitorul de artă străin. La urma urmelor, un artist adevărat va fi, azi ca și întotdeauna, neapărat contemporan.

Mijloacele de expresie capătă valoare în măsura în care slujesc transmisiilor ideilor artistului. În trecut și fi spus: de a neînțeles sensul peiorativ pe care îl dau unii „ideii” și „filozofiei” în muzică; nu

PUNCTE DE VEDERE

cumva muzica exprimă numai sentimente? Beethoven se simțea foarte jignit cînd i se vorbea în felul acesta despre muzica sa. Dacă muzica e sentiment „pur”, ce mai are ea comun cu ideologia? Aprecierile mijloacelor de expresie în mod abstract, neraportată la conținutul unei lucrări, la ideologia pe care o slujește, este, cred, nedialectică, și poate duce în practică la rezultate negative. Unul din acestea stă în a identifica noul în muzică cu mijloacele de expresie; se mai spune — tot mai rar — că ceea ce evoluează în muzică sint mijloacele — restul ar fi veșnic. După părerea mea, în asemenea cazuri cad altă cale care absolutizează și exaltă mijlocul de expresie, cit și cei care, nefolosind ei înșii unele mijloace noi, atîncă anatema asupra lor de pe o poziție conservatoare.

Dar și unii și alții uită că mijloacele de expresie, trăiesc numai atunci cînd creatorii le însușă viață, punîndu-le în slujba imaginii.

A fi obsedat de mijloacele de expresie înseamnă adesea neputință; obsesia aceasta se înfățișe de obicei fie la un compozitor ce nu posedă mijloacele de expresie, fie la unul care le are dar nu știe ce să facă cu ele. Un talent fără mijloace de expresie mi se pare tot atît de regretabil ca și mijloacele de expresie fără talent.

În artă primează conținutul și artistul se preocupă înainte de toate de ceea ce are el a spune. Hotărîtoare este puterea de comunicare, forța emotivă a operei de artă.

E o mare greșală a crede că un artist e mai înaintat decît alii numai prin faptul că utilizează mijloacele mai noi. Van Gogh avea o tehnică mai „simplă” decît „divinizății”, contemporanii lui; douăzeci de ani mai tîrziu tehnica lui Van Gogh s-a dovedit a fi mai avansată; de la ea au pornit „fauve”-iștii, fără a egala de altminteri profunzimea expresiei marelui pictor. Istoria artei ar fi plătitoare dacă artiștii s-ar întrece unul pe altul prin mijloace de expresie; ce bine că o dată cu Wagner a trăit și Brahms! Istoria a avut grijă să avertizeze că Wagner nu a fost chiar „anarhist”, iar Brahms tocmai „retrograd”!

În ce ne privește pe noi, realiștii socialiști, cred că sintem în primul rînd inovatori. Ar fi stăniun ca azi, în România socialistă — avînd în jur un efort constant de inovație (în cele mai diferite domenii ale vieții economice și sociale, de la industrie și pînă la arhitectură), să fim conservatori sau arhaizanți în muzică. Ca și în celelalte domenii, este cazul ca și în muzică să spunem că trebuie să fim la curent cu toate cuceririle artei contemporane, alegîndu-ne din ele ceea ce e viabil.

În legătură cu aceasta, trebuie să spunem că alegerea justă a mijloacelor este de cea mai mare importanță pentru practica artistică; mijloacele trebuie să asculte de artist și nu viceversa. Altminteri, practicantul poate avea surpriza de a se găsi în fața unor rezultate nedorite; puterea de atracție dintre conținutul artistic și mijloacele de expresie este reciprocă și acestea din urmă, la rîndul lor pot influența direcția operei de artă. De aceea muzicianul realist își alege uneltele, mijloacele de expresie, nu la întmplare ci corespunzător concepției sale artistice și în sprînjul acestei concepții. Așadar, un artist nu poate primi orice mijloace, puterea de selecție e de cea mai mare importanță.

Adevărul e că nimeni la noi nu

se declară împotriva inovației în muzică; păcat însă că în practică, unii dintre colegii au o atitudine atît de rigidă în numele gustului propriu, încît rezultatul e încă mai regretabil decît dacă ar spune față:

„Consider inovație numai ceea ce fac eu”. În felul acesta se ajunge uncori să fie declarate decadente, de un compozitor sau altul, mijloace de expresie care au intrat de mult în practica marilor muzicieni realiști contemporani.

Tehnica modală, de exemplu, este curentă în muzica secolului nostru; ea este după părerea mea viabilă și are perspective de dezvoltare, căci continuă o experiență clasică, îmbogățește tradiția tonală, are capacitatea de a riposta la doceafonie, răspunde intens sugeștilor muzicii populare. Modulurile formate prin înălțimile de ton-semiton sau trei-mică-semiton, ce sînt rareori în stare pură în minicenule folclorice; dar aceasta nu înseamnă că ele sint străine sau opuse folclorului. Oricum, nu mai străine, de exemplu, decît acordul septime de dominantă. Cine a introdus primul acordul de septimă în muzica noastră a făcut o importantă inovație, care nu numai că s-a dovedit viabilă — dar a și pătruns adînc în practica muzicală populară.

Ce este tradiția adevărată și vie, dacă nu un șir de inovații viabile? Tot așa, inovația veritabilă și viabilă e menită să se adauge în viitor tradiției.

Pentru a reveni la exemplul tehnicii modale: studiind-o la un Rimski-Korsakov, Scriabin, Bartok, Messiaen și — mai aproape de noi — la Enescu, vom ține seama întotdeauna de contextul expresiv în care este ea folosită.

Atunci cînd e vorba de analiza operelor muzicale apărute în condițiile crizei societății burgheze, trebuie să desprîndem cu finețe de acurcu cu claritate ideologică și să înțelegem intuiția artistică, ce e rău de ceea ce e bun. A lupta contra ideologiei burgheze înseamnă a conștientiza ceea ce e pernicios, antirealist. Totodată, este de dorit să manifestăm mult spirit de discernămint în ce privește fenomenele contradictorii; pot exista mijloace de expresie interesante, capabile să slujească realismului, care în condițiile noastre, fertilizate de idei juste, de materialul muzical folcloric, ar rodi

mai bine la noi, în timp ce acolo sint condamnate sterilității.

Act intervine maturitatea creatoare și ideologică a unui artist; puterea lui de selecție va depinde de claritatea scopului propus, de legătura cu viața, de personalitatea sa.

A studiu și învăța din diferite tenoeme muzicale nu înseamnă a le copia, ci a le înțelege esența și a asimila ceea ce au ele valabil, realist. Marile școli muzicale (germană, rusă, italiană) au fost întotdeauna puternice în primul rînd prin legătura lor organică cu fondul național, cit și prin capacitatea lor de a asimilare a celor mai variate sugesții fnoitoare, subordonîndu-le finției proprii. Marii creatori, de asemenea, nu se îngrădesc în mod artificial. La Sostakovic de exemplu, orice schemă modală sună imediat a Sostakovic; personalitatea puternică, realizînd o sinteză superioară în scopul comunicării unor idei înaintate, nu se teme de nou, ci își pune amprenta asupra mijloacelor utilizate.

Încheind aceste însemnări (în care s-a vorbit mai mult despre mijloacele de expresie, tocmai pentru a se sublinia că, subordonate problemelor de fond ale creației, ele sint uneltele și nu scopul, am vrea să arătăm că în chestiunea mijloacelor de expresie, rolul hotărîtor îl joacă practica. Eficiența mijloacelor se măsoară prin reușita compoziției muzicale. Iar aceasta se constată prin verificarea ei în fața ascultătorului. De aceea difuzarea muzicii (inclusiv munca de educație muzicală a publicului) are o importanță principială. Îmbunătățirea propașandei muzicii rominești este extrem de importantă pentru Uniunea compozitorilor ce și pentru formările de interpret.

În discuțiile noastre este bine să nu vorbim „ex-cathedra”, să stimăm principiul mai mult despre mijloacele de expresie la care trebuie colegul nostru; să nu absolutizăm propria noastră experiență, să nu ne pripim în aprecierea lucrărilor muzicale.

În Uniunea compozitorilor am putea crea un climat mereu mai propice frămîntării problemelor muzicale, în care toți membrii Uniunii să-și manifeste mai puternic inițiativa, în spirit principial; în dezbaterile noastre, în concluzii, să stimulăm îndrăzneala creatoare, exigența, pasiunea — ca totă răspunderea față de arta pe care o slujim.

ANATOL VIERU

Raid-anchetă

ÎNCEPUT DE AN LA ÎNVĂȚĂMÎNTUL AGROZOOOTEHNIC

Au început cursurile învățământului agrozootehnic de masă cu durata de trei ani. Zeci și sute de oameni din fiecare unitate agricolă socialistă urmează aceste cursuri, pe specialități, pentru a pătrunde tainele științei agricole, a învăța să aplice metodele agrozootehnice înaintate, să smulgă pămintului roade tot mai bogate. Răspunzând interesului manifestat de masa largă de colectivități pentru însușirea unor doșate cunoștințe agrozootehnice, organele de partid, consiliile agricole și conducerea unităților s-au ocupat din vreme de buna organizare a învățământului, de crearea tuturor condițiilor necesare pentru ca de la primele ore cursurile să se desfășoare în cele mai bune condiții.

Pentru a vedea cum se desfășoară învățământul agrozootehnic, redacția ziarului nostru a organizat un raid-anchetă în mai multe unități agricole din regiunile Dobrogea, Cluj, Oltenia și Crișana. La raid au participat, împreună cu corespondenții și redactorii ai ziarului, specialiști de la consiliile agricole și din gospodării colective. În cele ce urmează relatăm cîteva din constatările făcute cu acest prilej.

Conținutul lecțiilor — strîns legat de specificul fiecărei unități

În cele mai multe gospodării colective din regiunile în care s-a întreprins raidul de față, cursurile învățământului agrozootehnic s-au deschis la timp. De asemenea, consiliile de conducere și organizațiile de partid din aceste unități s-au preocupat de asigurarea celor mai bune condiții pentru desfășurarea lecțiilor. Organele de partid și consiliile agricole au îndrumat pe lectori să lege tematica și conținutul lecțiilor de specificul unității respective. Unde s-a respectat această importantă indicație, lecțiile răspund numeroaselor probleme privind sporirea producției agricole vegetale și animale.

În raionul Negru Vodă, învățământul agrozootehnic de masă s-a deschis în toate unitățile agricole. Pentru ca materialul predat să corespundă cerințelor fiecărei gospodării, consiliul agricol raional a instruit din timp pe lectori, i-a ajutat să se orienteze în alegerea lecțiilor. Cercurile au fost bine organizate, cu o tematică corespunzătoare. La gospodăria colectivă din Compana funcționează patru cercuri: două pentru cultura plantelor de cîmp (anul I și II) și două pentru creșterea animalelor (anul I și II). La cercurile de creșterea animalelor predă inginerul zootehnist Liviu Tătaru... Într-una din lecțiile ținute la anul al doilea ei a vorbit cursanților, în baza unui plan, despre folosirea furajelor groșiere în hrana animalelor. Au fost date noțiuni teoretice despre felul cum se fac focurile de cîmp și de porumb, sarcinile lor, susținute cu exemple și date concrete din gospodărie. Lectorul a folosit o serie de planșe. Apoi a făcut o demonstrație practică privind prepararea coccenilor tocați în amestec cu boștină.

Asa se procedează și în alte gospodării colective din raionul Negru Vodă: la cele din Topraisar, Pecineaga, Tătaru, Comana, Darabani etc. În majoritatea unităților agricole din raionul Negru Vodă s-au predat două și chiar trei lecții. Conducerea unităților agricole socialiste acordă atenția cuvenită desfășurării în cele mai bune condiții a învățământului agrozootehnic, deoarece s-au convins din experiența anului trecut că aplicarea în practică a celor învășate la lecții contribuie la sporirea producției agricole.

Realizări însemnate au fost obținute și în raionul Gherla. La gospodăria colectivă din Panticu s-a organizat 5 cercuri, care cuprind 230 de colectivități, cea mai mare parte tineri. La lecții, la seminarii și aplicații practice toți cursanții participă cu deosebit interes, deoarece răspund întregii lor activități. Sunt atractive, răspund cerințelor dezvoltării producției în gospodăria lor. Pentru a face lecțiile interesante, lectorii dispun de un bogat material didactic: colecții de semințe aranjate în borcane și etichetate, probe de sol, diferite soiuri de plante etc. În gospodăria colectivă din Luna de Jos, casa-laborator, bine dotată și amenajată, constituie un sprijin prețios în activitatea lectorilor care au la îndemînă un aparat de proiectie cu 60 de diafilm, planșe, probe de semințe, colecții de plante, scheme și altele.

Rezultatele obținute în desfășurarea primelor lecții se datorează faptului că în raionul

Gherla comitetul raional de partid și consiliul agricol s-au preocupat din timp de pregătirea și organizarea deschiderii învățământului agrozootehnic de masă. Instrucții de partid și specialiști ai consiliului agricol raional au participat la primele lecții, au sprijinit pe lectori în organizarea cursurilor și orientarea tematicii.

Și în raionul Gurahonț s-a dat o mare atenție organizării în cele mai bune condiții a învățământului agrozootehnic de masă. Tematica cercurilor și conținutul lecțiilor au fost îndreptate spre cele mai importante probleme ale gospodăriilor colective din raion. Consiliul agricol raional Gurahonț urmărește cu atenție desfășurarea învățământului agrozootehnic, îndrumă și sprijină lectorii să prezenteze activitatea a ceea ce este în gospodăria lor. Ordinea predării lecțiilor este astfel stabilită încît tema expusă la un moment dat să concorde cu lucrările ce se execută în perioada respectivă pentru ca cele învășate de cursanți să poată fi aplicate neîntîrziat în practică. Astfel, la gospodăria colectivă din Bîrsa s-a predat în ziua de 19 noiembrie cea de-a doua lecție la cercul pentru cultura plantelor de cîmp, intitulată: „Arăturile și fertilizarea, la baza recoltii anului viitor”. La gospodăria colectivă din Buteni, unde funcționează șase cercuri, la care sînt înscriși 240 de colectivități, inginerul agronom Ion Voiculescu a predat cursanților o lecție despre importanța efectuării la timp a lucrărilor agricole de toamnă.

În regiunea Crișana, întreprinderea cinematografică regională, în colaborare cu consiliile agricole raionale, a organizat susținerea cursurilor agrozootehnice prin filme documentare de specialitate. Pînă în prezent, peste 90 din aceste filme au fost programate să ruleze în satele regiunii potrivit profilului fiecărei unități agricole. Printre acestea sînt: „Cum să amplasăm construcțiile agrozootehnice”, „Mai mult nutreț înșlozai”, „Să creștem cit mai multe animale și păsări” etc. În raioanele Marghita, Salonta, Gurahonț, Oradea s-au stabilit grafice pe zile, cu locurile unde vor fi prezentate filme documentare. Astfel, între 25 noiembrie și 5 decembrie va rula un ciclu de filme la cursurile agrozootehnice din Mărtihaz, raionul Salonta, între 28 noiembrie și 1 decembrie la gospodăria colectivă din Dieci, raionul Gurahonț, și așa mai departe. În numeroase raioane între care Oradea și Marghita au fost organizate, la căminele culturale, viziionări colective de filme documentare.

Între 10-20 noiembrie și în regiunea Oltenia în marea majoritate a gospodăriilor colective a avut loc deschiderea învățământului agrozootehnic. O dată cu predarea primelor lecții, lectorii au prezentat informări urmate de discuții, care s-au referit la aplicarea în practică a celor învășate anul trecut.

Acolo unde pregătirile s-au făcut din timp, învățământul se desfășoară acum în bune condiții. În gospodăria colectivă din comuna Rastu, raionul Băilești, la cercul de cultură a plantelor anul II unde sînt înscriși 68 de colectivități, lecția a 3-a a avut ca temă solurile de grîu cultivate la noi în țară și Ing. Dobru Zamfirescu s-a referit în mod deosebit la solurile de grîu care corespund cel mai bine condițiilor din gospodărie. Pentru a demonstra cele ex-

pus, el a arătat cursanților mostre de grîu pregătite încă din vară, a vorbit despre producțiile obținute în ultimii ani la diferite soiuri. A fost prezentat și un diafilm, iar a doua zi cursanții și lectorul au vizitat tarialele de grîu semănate în aceste toamnă.

Lecții interesante, legate de specificul gospodăriei sînt predate și la cercurile agrozootehnice din comunele Galicea Mare, raionul Băilești, Verbița și Poiana Mare, raionul Calafat, Celaru, raionul Caracal, și altele. Pentru a ajuta pe cursanți să-și fixeze mai bine cunoștințele predate, în unele gospodării lectorii folosesc casele-laborator, unde sînt prezentate rezultatele experiențelor făcute pe loturile demonstrative.

Întelegînd că una din problemele principale de care depinde interesul cursanților pentru lecțiile predate este stabilirea diferențelor a programului pentru fiecare cerc, în cele mai multe locuri lectorii au stabilit o tematică ce corespunde cerințelor și situației concrete din fiecare unitate agricolă. În unele locuri însă, lucrul acesta nu s-a făcut cu toată grija. Așa stau lucrurile, de exemplu, în gospodăriile colective din Husasău de Tinca, Ucuș și altele din raionul Salonta, unde se folosesc programe „șablon” care nu țin seama de profilul producției în fiecare gospodărie. Lectorii n-au fost îndrumați și sprijiniți să adapteze programele stabilite la consiliul agricol raional condițiilor concrete din unitățile respective.

Zile și ore fixe pentru ținerea lecțiilor

În cele mai multe locuri, organele raionale de partid și de stat au acordat o mare atenție ținerii lecțiilor la datele și orele prevăzute. Acest lucru asigură respectarea tematicii stabilite pentru cercuri și parcurgerea materialului în condiții corespunzătoare. Din păcate, în unele unități lipsite de îndrumare și sprijinul organelor raionale, această cerință nu este respectată. Iată un exemplu. Din scrierile consiliului agricol raional Baia de Aramă reiese că învățământul agrozootehnic a fost deschis și la gospodăria colectivă din comuna Zeguzani. În realitate însă, pînă la 20 noiembrie nu s-a ținut nici o lecție. Și în alte gospodării din acest raion lucrurile stau la fel: pînă de curînd nu se deschisese cursurile învățământului agrozootehnic. La consiliul agricol se vorbește în general despre pregătirile care s-au făcut pentru deschiderea învățământului agrozootehnic de masă, dar se trece cu vederea ce trebuie întreprins pentru buna desfășurare a acestei acțiuni.

În raioanele Strehaia și Caracal o dată cu consfătuirile raionale ale lectorilor s-a stabilit ca inginerii agronomi să alcătuiască tematicile ale lecțiilor care să fie legate de specificul gospodăriei colective respective. Aceste tematicile urmau să fie aprobate de către consiliul agricol raional. Pînă acum tematicile amintite nu au fost prezentate consilierilor agricole, din care cauză începerea lecțiilor întîrzie, în ciuda faptului că colectivitățile sînt nerăbdători să urmeze cursurile la care s-au înscris în mare număr. Toate acestea dovedesc că în aceste raioane problemei bunei organizării și desfășurării a învățământului agrozootehnic de masă nu i se acordă atenția cuvenită de către organele de partid și de stat. Este necesar ca aceste organe să ia neîntîrziat măsuri ca toate cercurile să fie deschise în timpul cel mai scurt, iar lecțiile să se țină în zilele și la orele stabilite.

Manualele sînt ajungă cît mai grabnic în fiecare unitate

În ajutorul cursanților, pentru însușirea cunoștințelor predate la cercul au fost elaborate un mare număr de manuale. Ele au fost întocmite în așa fel încît să poată fi adaptate condițiilor din fiecare gospodărie. Important este însă ca manualele să ajungă din timp în fiecare unitate, ca de la prima lecție să vină în ajutorul cursanților.

În raionul Gurahonț, unde învățământul agrozootehnic se desfășoară în condiții bune, comitetul raional de partid și consiliul agricol au urmărit ca toate manualele să ajungă la timp în mîna cursanților. Uniunea raională a cooperativelor de consum, pe baza la-belor întocmite de consiliul agricol raional, a expediat, înainte de deschiderea cursurilor, pe adresa gospodăriilor colective, manualele agrozootehnice planificate. Aceeasi grijă există și în alte raioane.

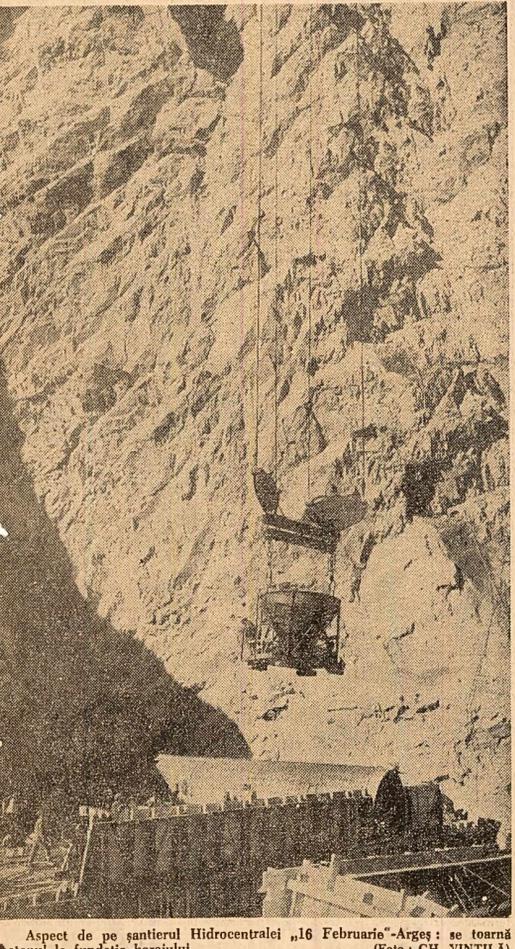
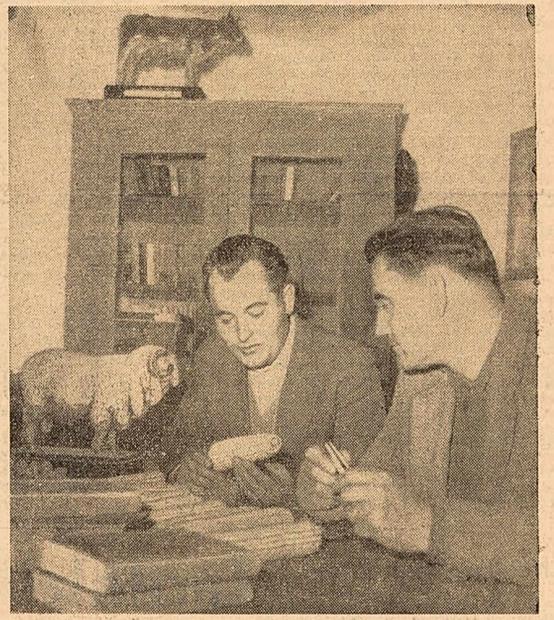
În alte părți situația e diferită. La sfatul popular raional Huedin se știe că fiecare unitate are manualele cerute. Dar inginerul Eugen Brumar de la gospodăria colectivă Sincrai, a arătat că aici vor funcționa două cercuri de anul al doilea și că n-au putut începe cursurile din cauză că nu s-au primit manualele. O vizită la depozitul librăriei din Huedin a scos la iveală că aici zăceau din 25 octombrie 2.400 de manuale. Tovarășii de la raion erau siguri că ele se află în gospodării. Explicația gestionarului: consiliul agricol n-a predat tabelul de repartizare a acestor materiale decît în ultimul timp. În tabel se constată o altă anomalie. Pentru gospodăria colectivă din Sincrai era prevăzut să fie trimise 60 de manuale pentru cercurile anului I, deși aici există numai cercuri de anul II. Nu numai cu manualele s-a întîmpnat așa. N-au fost difuzate încă decît jumătate din numărul de diafilm primit pentru cercurile de învățămînt. Iată că una e situația la raion și alta în unități. Mai multe gospodării colective, ca cele din Petrinzel, Simnihaul Almașului, au cerut din vreme să li se comande utilaje pentru a înființa case laborator. Cererile lor se află încă în studiu la raion. Situația de la raion și din gospodăriile colective în legătură cu buna desfășurare a învățământului agrozootehnic de masă arată că nici comitetul raional de partid și nici sfatul popular raional n-au exercitat o muncă de îndrumare și control concret pe teren în această privință. Se impune ca acum, la început de drum, să se analizeze situația și să se ia măsuri.

La gospodăriile colective Bellu, Bocsig, Tîrnova, Mocrea, Seles și altele din raionul Ineu, pînă la 19 noiembrie, învățământul agrozootehnic nu se deschisese și nici manualele nu sosiseră. În aceste unități aiut lectorii, cît și președinții de gospodării colective motivează că nu se găsesc manuale, că cursanții nu au după ce învăța. Care este însă realitatea? La librăria raională din Ineu își fac stagiul de cîteva săptămîni aproape 3.000 de manuale. Era bine ca librăria raională Ineu să fi expediat manualele pe adresa gospodăriilor, așa cum s-a procedat și în celelalte raioane.

Din cele constatate pe teren reiese că acolo unde organele și organizațiile de partid, consiliile agricole au acordat atenția cuvenită organizării temeinice a învățământului agrozootehnic de masă, au asigurat o îndrumare și un control la fața locului, el se desfășoară în bune condiții. În unele locuri această preocupare lipsește și sînt rămîneri în urmă. Consiliile agricole raionale trebuie să ia măsuri de urgență ca în toate unitățile să înceapă învățămîntul, să se asigure manualele și celelalte materiale necesare. Comitetele regionale și raionale de partid, organizațiile de partid din unitățile agricole să privească problema bunel desfășurării a învățământului agrozootehnic de masă ca o parte integrantă a muncii politice și organizatorice desfășurate pentru sporirea producției agricole, întărirea economică a unităților noastre agricole socialiste.

Cursurile învățământului agrozootehnic se desfășoară cu regularitate și în gospodăria colectivă din comuna Basarabi, raionul Medgidia. În fotografia: Inginerul agronom Nicolae Virgil predă una din lecții.

La casa-laborator a gospodăriei colective din satul Cioara, raionul Brăila, inginerul agronom Const. Voinea și Vasile Ripa, președintele gospodăriei, pregătesc materialul didactic pentru o nouă lecție la învățămîntul agrozootehnic.

Aspect de pe șantierul Hidrocentralei „16 Februarie”-Argeș: se toarnă betonul la fundația barajului. (Foto: GH. VINȚILĂ)

Centrala hidroelectrică „16 Februarie” Argeș

(Urmare din pag. 1-a)

București. Irigarea acestor suprafețe agricole va aduce un important spor de produse, față de producția suprafețelor negrigate.

De asemenea, atenuarea viiturilor va permite să fie redată circuitului agricol mii de hectare. În prezent supuse inundațiilor produse de riul Argeș.

În afară de avantajele economice arătate, există posibilitatea ca apele captate în zona Făgărașilor să asigure alimentarea și primirea lacurilor din jurul Capitalei, care necesită un volum de peste 20 milioane de metri cubi de apă. În felul acesta, o parte din debitele riului Ialomița, care de obicei sînt dirijate către aceste lacuri, vor putea fi folosite în viitor pentru necesitățile irigațiilor din Bărăgan. Situat la 180 km de Capitală, la 830 m. înălțime față de nivelul mării, lacul de la Vidraru va deschide noi perspective turistice și de agrement pentru oamenii muncii. O priveliște frumoasă va oferi și drumul pe conturul lacului, în lungime de aproape 60 kilometri.

Principalele obiective ale amenajării hidroenergetice

La 18 octombrie 1963, conducătorii de partid și de stat au vizitat șantierul de pe Argeș și au analizat soluțiile proiectului și stadiul lucrărilor pe teren.

Schema uzinei hidroelectrice „16 Februarie” Argeș, proiectată în întregime în țară, a fost astfel concepută ca principalele obiective ale amenajării să folosească în modul cel mai economic particularitățile

terenului. Această schemă cuprinde: un baraj de beton, un tunel de aducțiune, continuat cu un puț vertical, care conduce apele din lacul de acumulare la cele patru turbine amplasate în centrala subterană și un tunel care restituie Argeșului apele folosite.

Pentru captarea apelor din rîurile învecinate, se construiesc două prize, iar aducerea lor spre lacul de acumulare se face prin tunelul în lungime totală de 28 kilometri, care străbat culmile înalte ale munților Făgăraș. Barajul Vidraru este așezat la intrarea în Cheile Argeșului și va avea o înălțime de 185 de metri, o grosime la bază de 26 de metri, o lungime sub la coronament de 307 metri și un volum de jumătate milion de metri cubi de beton. Deși această cantitate este destul de mare, forma în arc a barajului a necesitat mult mai puțin beton decît un alt gen de construcție de aceeași înălțime. Calculele și încercările pe modele au arătat că barajul, încastrat în roci rezistente, prezintă un coeficient de siguranță ridicat. Accesul la coronamentul barajului se face printr-un drum care urcă pe crestele înalte ale Vidraruului în lungime de 5 kilometri și care prin frumusețea sa va contribui și el la dezvoltarea turismului pe Valea Argeșului.

De la priză, apa este transportată prin galeria de aducțiune cu diametrul de 5 metri, care străpunge versantul drept al Cheilor Argeșului pe o lungime de peste 2 kilometri. Ultima porțiune a acestui tunel constă dintr-un puț vertical sub presiune, cu un diametru de 4 metri, ce se continuă cu un distribuitor care dirijează apa spre turbinele din centrală. Pentru a se limita variațiile presiunilor din timpul funcționării, pe aceeași ver-

ticală cu puțul forțat se construiește deasupra un alt puț — castelul de echilibru — cu un diametru de 7 m; amîndouă puturile totalizează astfel o adîncime de peste 320 metri.

În centrala subterană, apa sosită pune în mișcare cele patru turbine, fiecare a cîte 56.500 kW, iar energia „apei este transformată de instalațiile prevăzute în energie electrică și trimisă prin cabluri și linii electrice de 220 kV în toate regiunile țării.

Centrala subterană este așezată la 104 m adîncime sub abia Argeșului și este constituită dintr-o cavernă și sălii mașinilor și alta mai redusă a transformatorilor. Amîndouă aceste încăperi, situate în subteran, au un volum care întrece pe acela al sălii sporturilor de la Floreasca.

După ce au trecut prin centrală, apele parcurg un tunel de 15 kilometri lungime, denumit galerie de fugă, pînă ce ajung la suprafață, pentru a fi restituite riului Argeș.

Cu cele două aducțiuni secundare, Doamnei-Valea cu Pesti, de 19 kilometri, și Topolog-Cumpăna de peste 7 kilometri, lungimea totală a tunelurilor care se vor realiza pentru hidrocentrala de pe Argeș va atinge 42 de kilometri.

Impresionantă prin dimensiunile sale și prin puterea instalată, centrala subterană de la Argeș se situează printre cele mai importante centrale de acest gen din Europa.

Un volum important de lucrări

Volumul lucrărilor pentru construcția hidrocentralei „16 Februarie”-Argeș este impresionant și, împreună cu termenul scurt de punere în funcțiune, constituie o dovadă a capacității și măiestriei constructorilor noștri, un rezultat al marii

școli pe care o reprezintă șantierul și experiența cîștigată la celelalte construcții hidroenergetice realizate în țară. Se vor șapa 580.000 de metri cubi la suprafață, 820.000 de metri cubi în subteran, se vor turna un milion și patruzeci de metri cubi de beton, dintre care peste jumătate în subteran, și se va monta un echipament mecanic și electric care însumează o greutate de 6.300 tone.

Realizarea în mai puțin de doi ani și jumătate a lucrărilor de organizare și excavare a fundației barajului Vidraru a permis începerea betonării încă în anul acesta; betonarea va fi terminată, cu instalațiile prevăzute, pînă la sfîrșitul anului 1965.

Din totalul de 42 km de tunele, pînă la 1 noiembrie erau terminați 15 km, iar în centrala subterană s-a și betonat bolta, continuîndu-se cu betonarea peretilor. Termenele scurte se explică printr-un grad înalt de mecanizare a proceselor tehnologice de excavare și betonare și prin avîntul muncii calificate desfășurate de constructori. Pentru betoanele din corpul barajului se folosesc agregate — pietriș, nisip — din balastiera Oești, preparate într-o stație care sortează 2.000 metri cubi zilnic.

Punerea în operă a betonului în baraj, adică ansamblul operațiilor de transport, turnare, vibrare etc. este posibilă prin dotarea șantierului cu instalații de înșlozare a agregatelor și cimentului, cu o stație frigorifică și termică, o fabrică de beton automată care produce pînă la 2.000 metri cubi pe zi, și două macarale funiculare de 20 tone capacitate și 370 metri deschidere.

Toate acestea au cerut din partea constructorilor un serios efort de organizare și înfruntarea unor condiții grele de lucru, ce păreau rezervații numai alpinștilor. Amploarea lucrării și caracterul deosebit din punct de vedere tehnic au constituit tot timpul un stimul pentru cei care contribuie la realizarea acestui important obiectiv.

Proiectarea în întregime în țară noastră a acestei importante ame-

najări și desfășurarea impetuoasă a construcției reprezintă un rezultat al politicii partidului și guvernului de înfăptuire a unor mari planuri în construcția socialistă, un rezultat al condițiilor create pentru aprofundarea problemelor tehnice legate de realizarea unor importante obiective hidroenergetice. Pentru lucrările de proiectare a fost necesar de asemenea un efort îndelungat, care a antrenat un colectiv larg de tehnicieni și ingineri de diferite specialități din Institutul de studii și proiectări hidroenergetice, avînd experiența de la lucrările hidroenergetice executate anterior.

Conceptia amenajării și soluțiile avansate folosite la proiectarea unor obiecte ca barajul, centrala subterană, galeriile sub presiune, arată preocupările proiectanților din țara noastră pentru a rezolva problemele legate de construcția hidrocentralilor la nivelul tehnicii mondiale și cu eficiență economică maximă.

Avantajele multiple aduse de realizarea acestei amenajări complexe constau în aceea că se economisesc investiții însemnate, care altfel ar fi trebuit să fie făcute în alte lucrări pentru satisfacerea necesităților de apă din bazinul Argeș. Trebuie adăugat de asemenea că volumul necesar de lucrări — excavatii, betoane, echipament — raportat la un kilometru instalat, arată cheltuieli mai reduse, deci valori mai avantajoase decît cele obținute la alte lucrări din țara noastră sau din străinătate.

Cu ocazia vizitei pe șantierul hidrocentralilor de pe Argeș, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej și ceilalți conducători de partid și de stat au apreciat faptul că în soluțiile adoptate proiectanții s-au călăuzit de principiul economicității și al obținerii unui grad ridicat de siguranță. Această apreciere va mobiliza și mai mult pe toți cei care lucrează pentru realizarea uzinei hidroelectrice „16 Februarie” Argeș, astfel ca acest obiectiv important al construcției socialiste în țara noastră să fie realizat la timp și în cele mai bune condiții.

